

چهارمین یادروز حافظ

اندیشه‌های حافظ و اشعارش پرداخت و با تأکید بر عدالت‌پیشگی و مهرورزی حافظ وی را شاعری دانست که به ارادت شناخته می‌شود. وی در ادامه افزود: حافظ شیفته عدالت است، رنج آدمیان را تحمل نمی‌کند و چاره را در حفظ حرمت انسان می‌بیند. حافظ ذوالفقار زبان را جز در هشدار صاحبان مکتب و زهد ریایی نمی‌گرداند.

در ادامه برنامه، استاد حسن صفری با تک‌نوازی به اجرای برنامه «حافظ و گوته» پرداخت. سپس توسط ذاکری عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، صحراپیان استاندار فارس و سازگارنژاد نماینده مردم شیراز در مجلس، به پاسداشت خدمات ارزنده دکتر سلیم نیساری در طول سالیان دراز، لوح تقدیری از طرف مرکز حافظ‌شناسی به وی اهدا شد. همچنین برای تجلیل از مقام علمی و ادبی استاد بهاءالدین خرمشاهی برای اولین بار نشان شهروند افتخاری از طرف رجبی، شهردار شیراز به وی اهدا گردید. پایان‌بخش مراسم این شب، اجرای کنسرت موسیقی توسط گروه سیمبرغ بود.

در روز چهارشنبه بیستم مهرماه در ساعت ۸/۳۰ صبح در تالار حافظ نشست‌های علمی این یادروز آغاز گردید. در این روز سه نشست علمی با حضور صدها علاقه‌مند و پژوهشگر برگزار شد که طی آن ۱۲ محقق و حافظ‌پژوه از سراسر کشور جنبه‌های مختلف زندگی و اندیشه حافظ شیرازی را مورد بحث و بررسی قرار دادند. دکتر منصور رستگار فسایی، استاد ادبیات دانشگاه شیراز در سخنانی با عنوان «گونه‌های شعر حافظ» به درون‌مایه‌های شعر حافظ پرداخت. وی افزود: درون‌مایه‌های شعر حافظ باید نسبت به فرهنگ و تفکر خاص وی شناخته شود و مورد بررسی قرار گیرد. محمود درگاهی استاد دانشگاه، در سخنانی با عنوان «حافظ منتقد و مصلح یا مدیحه‌گو؟» ابراز داشت: زندگی و اندیشه حافظ نمی‌تواند مطابق با زندگی و اندیشه یک مصلح باشد و او هیچ‌گاه خود را یک مصلح اجتماعی نخواند. حافظ را مصلح اجتماعی خواندن هم تحریف اندیشه و شعر اوست و هم تحریف اندیشه‌های مصلحانه و وی در شعر خود چیزی کم ندارد که بخواهیم جنبه‌های دیگری به آن بیافزاییم.

دکتر اسحاق طغیانی از دانشگاه اصفهان با عنوان «شمس‌الدین حافظ شیرازی و امین‌الدین محمد بلیانی» به تأثیر امین‌الدین بلیانی بر حافظ اشاره کرد. دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن در سخنانی با

جهت تعلقش به دنیای علم و فرهنگ، مرز شرق و غرب را نمی‌شناسد و با اعجاز مسیحایی خویش زمان را درنور دیده و در دل و جان همگان منزل نموده است. بسیاری از بزرگان ادب و اندیشه جهان همدلانه با اشعار حافظ انس یافته و او را ستایش کرده‌اند و بدین‌سان حافظ شاعر همه عصرها و زمان‌ها شده است.

به راستی سز این ماندگاری در چیست؟ شاید دلیل اصلی ماندگاری حافظ در فرهنگ ایرانی-اسلامی، هنری است که حافظ در آمیزش دو فرهنگ پرمایه به خرج داده است. نکتهٔ بدیهی که درخور تأمل است آن است که تفکر ایرانی، اندیشه ایرانی و احساس ایرانی، علی (ع) را خالصانه می‌ستاید و حافظ را نیز به جان و دل دوست می‌دارد. در پایان نیز ابراز امیدواری کرد که در سال آینده که سال گفت و گوی تمدن‌هاست، علاوه بر تندیس حافظ در مکانی بایسته، تندیس مشترک گوته و حافظ نیز در حافظیه نصب گردد.

در ادامه، دکتر کاووس حسن‌لی شعری در منقبت مولای متقیان، امیرالمؤمنین علی (ع) قرائت نمود. پس از آن جلیل سازگارنژاد، مدیر مرکز حافظ‌شناسی ضمن تبریک تقارن میلاد حضرت علی (ع) و بیستم مهرماه، یادروز حافظ، به بررسی

سه‌شنبه شب، ۱۹ مهرماه، همزمان با فرا رسیدن ولادت باسعادت حضرت علی (ع) از سوی مرکز حافظ‌شناسی و با همکاری نهادهای استان فارس مراسم یادروز شاعر پراوازه، شیخ شیراز حافظ شیرازی با حضور حافظ پژوهان و حافظ‌دوستان و نیز جمعی از نمایندگان مجلس و مدیران استان و علاقه‌مندان به شعر پارسی، در جوار آرامگاه همیشگی‌اش، حافظیه شیراز باشکوه و جلال فراوان برگزار گردید.

در این مراسم پس از تلاوت قرآن کریم و خیرمقدم به میهمانان، صحراپیان استاندار فارس با اشاره به تقارن میلاد مولای عاشقان جهان و یادروز حافظ طی سخنانی گفت: تمامی آنانی که در دل و جان خویش سودای عشق پرورده‌اند، حافظ را به عنوان شاعر ملی ایرانیان به خوبی می‌شناسند، شاعر بلندآوازه‌ای که به

رمان برگزیده پکا

آمده است: توجه هستی‌شناسانه داستان به فرهنگ جامعه ایران در وضعیت موجود، انسجام و استحکام ساختار روایی داستان و توفیق آن در بهم پیوستن اجزای سازنده متن بدون حضور محسوس نویسنده و دخالت مستقیم او، تأکید بر فردیت ممتاز شخصیت‌ها و عرصه رنده داستان و گزینش مضمونی شکل گرفته از مسایل مبتلا به در جامعه و آرایه داستانی به گونه‌ای که رشد و تحول شخصیت‌های داستان را بر اساس تقابل شخصیت‌ها با یکدیگر و با موقعیت تاریخی آنان به روشنی باز نماید.

علیرضا زرگر، مدیرعامل پکا نیز گزارشی از روند شکل‌گیری این جایزه، اهداف آن و برنامه‌های آن برای سال‌های آینده ارائه کرد و افزود: این کار جزو برنامه‌های اولیه پکا بود که به دلیل نبود توان مالی، متوقف ماند و سرانجام با حرکت فرهنگی یک بانوی خیر و اختصاص مبلغ یک میلیون تومان برای این جایزه، این برنامه شکل گرفت.

آنکاه، دکتر حق‌شناس، عضو هیئت‌دوران، درباره نیاز انسان مدرن به رمان سخن گفت و افزود: جهان جدید به مقتضای سرشت انسان مدار و بی‌فردطلبش چشم به راه زایش نسل نوینی است که بیش از همه قائم به ذات باشد و متکی به خرد خام خود، و خطرپذیر و حاضر به گسستن از گذشته باشد. چنین نسل نوینی از انسان، انسانی نامتناهی، البته نمی‌تواند در قالب‌های کهن صورت‌بندد و بیابد و به بار بنشیند.

حق‌شناس رمان و داستان نورا را به صرف فارغ بودن از سنت‌های دیرین قالبی دانست که فرد آدمی در آن فرصت می‌یابد آزادانه از الگوهای خود ساخته با مسئولیت خود پیروی کند.

کامران فانی، عضو دیگر هیئت‌دوران، نیز در سخنان خود به تاریخچه جایزه‌های ادبی جهان و مشکلات داوری آن و سپس وضعیت جوایز ادبی در ایران پرداخت و گفت: جوایز ادبی هیچ‌گاه وضع به سامانی در ایران نداشته است. مسئله اصلی در جوایز ادبی، داوران هستند. جایزه ادبی باید با نقد ادبی همراه باشد و مبنای درست جوایز ادبی، نقد ادبی است.

فانی همچنین با نگاهی به چگونگی و جایگاه جوایزی چون نوبل، کنگورد، پولیتزر و بوکر افزود: البته نوع دیگر جایزه هم جایزه مردم است که با خرید و استقبال خود از یک کتاب، به آن می‌دهند.

وی در پایان راجع به تأثیر جایزه ادبی در شکوفایی ادبیات، به خصوص ادبیات داستانی سخن گفت.

اولین دوره مراسم اهدای جایزه بهترین رمان سال، مهرگان، در مؤسسه پکا و با حضور دکتر عطاءالله مهاجرانی، احمد مسجدجامعی و تنی چند از مسؤولان این وزارتخانه و با حضور گسترده نویسندگان و علاقه‌مندان عرصه ادبیات، روز چهارشنبه ۲۷ مهرماه برگزار شد.

دکتر مهاجرانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در رابطه با اهمیت جوایز ادبی گفت: جوایز ادبی باعث رشد و شکوفایی در این حوزه خواهند شد. البته جوایز نباید فقط در حوزه زبان محدود بماند. باید در عرصه‌های دیگر ادبی نیز جوایزی همچون مهرگان ترتیب داده شود.

وی افزود: وزارتخانه‌ها در ایجاد ارتباط نزدیک با اهالی فرهنگ محدودیت‌های زیادی دارند، اما نهادهای غیردولتی این مشکلات را ندارند. دکتر مهاجرانی تأکید کرد: در عرصه فرهنگ نباید فقط منتظر بود و به جوایز دولتی اکتفا کرد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: دولت باید همیشه در حاشیه اراده ملی قرار بگیرد و به نخبگان که برگزیدگان ملت هستند و به ویژه کسانی که به کار خلاقه می‌پردازند بهایی خاص بدهد.

مهاجرانی درباره ظرفیت فرهنگی کشور تصریح کرد: ایران کشوری تمدن‌ساز بوده است. در پشت سر ما خیام، فردوسی، سعدی، ابوعلی سینا و... قرار دارند. این سابقه نشان می‌دهد که کشور ما ظرفیت زیادی برای بروز استعدادها دارد، اما از این ظرفیت‌ها استفاده نمی‌شود. در صورتی که سایر ممالک که از پیشینه‌ای درخشان هم برخوردار نیستند از تمام ظرفیت‌های خود استفاده می‌کنند.

در این مراسم، هیئت‌دوران ضمن تقدیر از اثر داستانی تعلیق، نیمه غایب نوشته حسین ستاپور را برنده لوح تقدیر بهترین رمان سال ۱۳۷۸ اعلام کرد. این جایزه توسط احمد محمود به وی اهدا شد.

در بیانیه هیئت‌دوران که توسط کریم امامی، دبیر هیئت‌دوران قرائت شد ضمن جمع‌بندی نظرات داوران متشکل از کریم امامی، ثریا قزل‌ایاغ، حسن میرعبادینی، دکتر علی محمد حق‌شناس، عنایت سمیعی، کامران فانی و قرخ امیر فریاری درباره دلایل شایستگی نیمه غایب برای دریافت جایزه مهرگان،

عنوان «یا حافظ یک معماست؟» گفت: خود حافظ گفته است که وجود ما معمایی است حافظ. ماجرای پایان‌ناپذیر حافظ، ماجرای زندگی است، نه فقط یک زندگی در یک دوره کوتاه بلکه زندگی بشریت. این معما، معمای ملت ایران و تاریخ است و حافظ سخنگوی قوم ایرانی و وجدان ناآگاه وی است.

دکتر محمد فشارکی طی سخنانی با عنوان «سعدی و حافظ» گفت: حافظ چون فکر می‌کرد که در زمینه غزل نمی‌تواند با سعدی برابری کند مسایل و موضوع‌های مختلف را در آن وارد کرده و با توجه به کلمات و صور خیال و استعاره کلمات، طرحی نو در انداخته است.

نصرالله امامی، اصغر دادبه و سلیم نیساری در سخنان خود با عنوان «شناخت مفاهیم و حل مشکلات غزل‌های حافظ»، «بلبل صبا یا بلبل سحر» و «دفتر دیگرسانی‌ها در غزل‌های حافظ» به بررسی غزل‌های حافظ از جنبه‌های مختلف پرداختند.

بهرروز ثروتیان، صالح حسینی و عبدالرسول خیراندیش سخنرانان دیگری بودند که طی سخنانی با عنوان «تاریخ در آینه غزل حافظ»، «تفسیر بیتی از حافظ بر اساس قرائت جدید» و «ترک شیرازی گذری و نظری در وضع ترکان در عصر حافظ» ابعاد دیگری از اشعار حافظ را مورد بررسی قرار دادند.

در ادامه میزگردی با عنوان داشته‌ها و بایسته‌های حافظ‌شناسی، با حضور دکتر سلیم نیساری، دکتر اصغر دادبه، علی اصغر محمدخانی و کورش کمالی برگزار گردید که طی آن کارنامه حافظ‌پژوهی در سال ۱۳۷۸ مورد بحث و بررسی قرار گرفت و بر توجه به پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری در مورد حافظ در بیست سال گذشته تأکید شد. هم‌چنین ضرورت توجه کیفی به آثار منتشر شده در مورد حافظ مورد تأکید قرار گرفت.

در پایان این مراسم، در آرامگاه حافظ، مراسم شب شعر و موسیقی برگزار گردید که طی آن، صدرا ذوالریاستین، نصرالله مردانی، قاسمیان و زبردست اشعاری در مدح و منقبت مولای متقیان و نیز حافظ قرائت کردند و گروه موسیقی سیمرخ نیز برنامه موسیقی عرفانی خویش را اجرا نمود.

لازم به ذکر است که ۳۰۰ تن از هنرمندان جوان شیراز، در روز حافظ «نقشی از حافظ» را در فضای حافظیه بر بوم‌های خود رقم زدند و ضمن بازدید رایگان دوستداران حافظ از حافظیه به کسانی که غزلی از حافظ را از حفظ خواندند، هدایایی اهدا شد.